

На основу члана 26. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07 и 88/09) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08 и 16/11),

Влада доноси

УРЕДБУ
о вршењу верске службе у Војсци Србије
"Службени гласник РС", број 22 од 31. марта 2011.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом уредбом уређује се вршење верске службе у Војсци Србије, као и друга питања од значаја за вршење верске службе.

Члан 2.

Појмови који се користе у овој уредби имају следећа значења:

- 1) верска служба је организован вид делатности традиционалних цркава и верских заједница у војној средини и обухвата богослужења, верске обреде и остале верске делатности у Војсци Србије;
- 2) богослужења и верски обреди су богослужбене делатности које јавно за све вернике врше свештеници, односно верски службеници, у складу са аутономним прописима својих традиционалних цркава и верских заједница, користећи богослужбене предмете и богослужбену литературу;
- 3) богослужбени простор представљају храмови, други објекти и простори у власништву традиционалних цркава и верских заједница или посебно одређене и опремљене просторије за богослужења у касарнама, војним објектима и на другим местима на којима се извршавају мисије и задаци Војске Србије;
- 4) овлашћени великодостојник је високоранжирани припадник традиционалне цркве или верске заједнице, канонски надлежан свештеницима, односно верским службеницима који врше верску службу у Војсци Србије.

II. ВРШЕЊЕ ВЕРСКЕ СЛУЖБЕ

1. Верска служба

Члан 3.

Верска служба у Војсци Србије се организује ради остваривања слободе вероисповести, јачања духовних и моралних вредности припадника Војске Србије, неговања војничких врлина и патриотизма, као и обликовања грађанске одговорности.

Верска служба организује се у Војсци Србије у функцији развоја, изградње, одржавања и повећања њених оперативних способности приликом извршавања свих дефинисаних мисија и задатака.

Вршење верске службе у Војсци Србије не може се организовати ради вршења мисионарства цркава и верских заједница у војној средини.

Команданти, начелници јединица, односно директори установа Министарства одбране и Војске Србије одговорни су за организацију верске службе у својим саставима и омогућавање остваривања слободе вероисповести припадника Војске Србије, као и за логистичку подршку у вршењу делатности верске службе.

2. Остваривање слободе вероисповести

Члан 4.

Претпостављене старешине су дужне да припаднику Војске Србије омогуће остваривање слободе вероисповести, у складу са Уставом Републике Србије и законом.

Припадници Војске Србије учествују у делатностима верске службе искључиво по сопственој вољи и убеђењу, уз уважавање обавеза које проистичу из војне службе.

3. Заштита верника

Члан 5.

Припадници Војске Србије не могу бити подвргнути принуди која би могла угрозити њихову слободу вероисповести и не могу бити присиљени да се изјасне о својој вероисповести и верским уверењима или њиховом непостојању, у складу са законом.

Припадници Војске Србије не могу бити узнемиравани, дискриминисани или привилеговани због својих верских уверења, припадања или неприпадања цркви, односно верској заједници, учествовања или неучествовања у богослужењу и верским обредима и коришћења или некоришћења зајемчених верских слобода и права, у складу са законом.

Члан 6.

Припадници Војске Србије својим поступцима и изјавама не могу повређивати верска осећања других припадника Војске Србије и погрдно се изражавати о верским вредностима које другим припадницима Војске Србије представљају светињу.

Члан 7.

Припадници Војске Србије не могу се бавити активностима које за циљ имају утицај на друге припаднике Војске Србије да прихвате њихову веру.

4. Војни свештеници, односно верски службеници

Члан 8.

Верску службу у Војсци Србије врше свештеници, односно верски службеници традиционалних цркава и верских заједница који обављају богослужбене и остале верске делатности, у складу с њиховим аутономним прописима.

Свештеници, односно верски службеници традиционалних цркава и верских заједница који врше верску службу у Војсци Србије јесу професионална војна лица високе стручне спреме у статусу официра Војске Србије, у складу са законом.

Свештеници, односно верски службеници из става 2. овог члана, у зависности од тога којој традиционалној цркви, односно верској заједници припадају јесу: војни свештеник, војни капелан, војни имам и војни рабин (у даљем тексту: војни свештеници, односно верски службеници).

Војни свештеник, односно верски службеник има помоћника.

Помоћници војних свештеника, односно верских службеника су професионална војна лица у статусу подофицира Војске Србије, у складу са законом.

Помоћници војних свештеника, односно верских службеника не могу да обављају богослужбене делатности.

Члан 9.

Војни свештеници, односно верски службеници и помоћници војних свештеника, односно верских службеника остварују право на здравствено, пензијско и инвалидско осигурање, право на плату, накнаде и друга примања, као и остала права по основу њиховог статуса, у складу са законом.

Члан 10.

Оцењивање рада војних свештеника, односно верских службеника врше претпостављене старешине, у складу са законом и другим прописима, уз претходно прибављено мишљење овлашћеног великодостојника.

Мишљење из става 1. овог члана прибавља и доставља командама јединица или установа за све војне свештенике, односно верске службенике надлежна организациона јединица Генералштаба Војске Србије.

Оцењивање рада помоћника војних свештеника, односно верских службеника врше непосредно претпостављени војни свештеници, односно верски службеници, у складу са законом и другим прописима којима се у Војсци Србије уређује ова област.

5. Принцип заступљености

Члан 11.

Ако у укупном броју припадника Војске Србије има од 100 до 500 верника традиционалне цркве, односно верске заједнице, верску службу у Војсци Србије обављаће

један војни свештеник, односно верски службеник те традиционалне цркве, односно верске заједнице.

Ако у укупном броју припадника Војске Србије има од 500 до 1000 верника одређене традиционалне цркве, односно верске заједнице, верску службу у Војсци Србије обављаће два војна свештеника, односно верска службеника те традиционалне цркве, односно верске заједнице.

На сваких следећих 1000 припадника Војске Србије верника одређене традиционалне цркве, односно верске заједнице, верску службу у Војсци Србије обављаће још по један војни свештеник, односно верски службеник те традиционалне цркве, односно верске заједнице.

Ако број припадника одређене конфесионалне заједнице или друге верске организације достигне број који је утврђен у ст. 1. и 2. овог члана, са том конфесионалном заједницом, односно верском организацијом Министарство одбране ће закључити споразум о вршењу верске службе.

Војном свештенику, односно верском службенику одређује се помоћник који је верник његове традиционалне цркве, односно верске заједнице.

Помоћници војних свештеника, односно верских службеника одређују се из редова припадника подофицирског кора Војске Србије, уз њихов пристанак, а на предлог војних свештеника, односно верских службеника.

6. Пријем и престанак професионалне војне службе

Члан 12.

Свештеници, односно верски службеници традиционалних цркава и верских заједница примају се у професионалну војну службу у Војску Србије, у складу са законом и другим прописима којима се уређује ова област.

За пријем у професионалну војну службу, свештеници, односно верски службеници традиционалних цркава и верских заједница морају имати и мишљење овлашћеног великодостојника.

Програм за оспособљавање кандидата за војне свештенике, односно верске службенике, место оспособљавања, трајање оспособљавања, начин полагања стручних испита и друга питања од значаја за проверу стручне оспособљености утврђује Генералштаб Војске Србије.

Члан 13.

Војном свештенику, односно верском службенику престаје професионална војна служба, у складу са законом, као и када му његова традиционална црква, односно верска заједница, према њиховим аутономним прописима, ускрати право на обављање богослужбених делатности.

О ускраћивању права на обављање богослужбених делатности војном свештенику, односно верском службенику, овлашћени великодостојник писменим путем обавештава надлежну организациону јединицу Генералштаба Војске Србије.

7. Специфичности вршења верске службе

Члан 14.

Војни свештеници, односно верски службеници када врше верску службу у Војсци Србије:

- 1) не носе и не употребљавају оружје;
- 2) обављају функцију командовања једино над помоћницима војних свештеника, односно верских службеника;
- 3) обављају функцију саветника команданта (начелника или директора) јединице или установе;
- 4) не могу бити позвани да сведоче о чињеницама и околностима које су сазнали приликом исповести, у складу са законом;
- 5) не могу бити ангажовани у планирању и извођењу психолошких операција, пословима судије поротника, саветника из области одбране и спровођењу извиђајног или истражног поступка;
- 6) имају искључиво право на начин обављања богослужбених делатности током којих не могу бити ометани, осим ако би продужење њиховог вршења негативно утицало на извршење основних задатака из дефинисаних мисија Војске Србије, угрозило животе и здравље људи и проузроковало материјалну штету на објектима инфраструктуре и покретним стварима;
- 7) не могу бити приморани да врше верски обред који је у супротности са аутономним прописима цркве, односно верске заједнице којој припадају, нити могу бити позвани на одговорност од претпостављеног старешине због начина обављања богослужбених делатности у Војсци Србије, ако се верски обред обавља у складу с прописима;
- 8) могу носити браду у складу с прописима своје традиционалне цркве, односно верске заједнице, сходно Правилу службе Војске Србије;
- 9) носе одећу вероисповести којој припадају док обављају поверене им дужности, а у осталим приликама носе униформу Војске Србије, сходно Правилу службе Војске Србије и другим прописима;
- 10) на свим униформама Војске Србије носе ознаку своје специјалности;
- 11) ословљавају се према чину који имају у својој традиционалној цркви, односно верској заједници;
- 12) у случају лишавања слободе војног свештеника, односно верског службеника, команда јединице, односно установе у којој је на служби одмах обавештава овлашћеног великодостојника.

Одредба става 1. овог члана не односи се на помоћнике војних свештеника, односно верских службеника.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА ВЕРСКЕ СЛУЖБЕ

1. Међусобни односи Министарства одбране и традиционалних цркава и верских заједница

Члан 15.

Међусобни односи Министарства одбране и традиционалних цркава и верских заједница у вези са вршењем верске службе у Војсци Србије, уређују се посебним споразумима, у складу са законом.

У споразумима из става 1. овог члана уређују се: принципи организовања и вршења верске службе; надлежности и организација верске службе и статус војних свештеника, односно верских службеника; положај и права војних свештеника, односно верских службеника; формацијска места војних свештеника, односно верских службеника; делатности војних свештеника, односно верских службеника; специфичности вршења верске службе, планирање и вршење делатности војних свештеника, односно верских службеника; овлашћени великодостојник и потребан број војних свештеника, односно верских службеника; пријем у професионалну војну службу, оцењивање рада и престанак службе војних свештеника, односно верских службеника; учешће војних свештеника, односно верских службеника у међународним активностима; права верника у Војсци Србије; примена начела позитивне дискриминације, као и обезбеђење материјалних услова и ангажовање локалних свештеника, односно верских службеника.

2. Формацијска места

Члан 16.

Војни свештеници, односно верски службеници и помоћници војних свештеника, односно верских службеника распоређују се на формацијска места у Војсци Србије, Војној академији, Војномедицинској академији, другим војним здравственим установама, и потчињеним саставима.

Члан 17.

У случају непопуњености формацијског места војног свештеника, односно верског службеника или његове дужности, ради вршења верске службе у Војсци Србије, може се привремено ангажовати локални свештеник, односно верски службеник, уз сагласност овлашћеног великодостојника.

Привремено ангажовање локалног свештеника, односно верског службеника из става 1. овог члана уређује се посебним уговором.

Укупан број привремено ангажованих лица из става 1. овог члана не може бити већи од укупног броја непопуњених формацијских места војних свештеника, односно верских службеника или од укупног броја дужности војних свештеника, односно верских службеника одређене вероисповести.

Лице из става 1. овог члана мора испуњавати услове за формацијско место на којем се привремено ангажује.

3. Надлежност

Члан 18.

Организација верске службе у Војсци Србије је у надлежности Генералштаба Војске Србије.

У командама оперативног и тактичког нивоа и у установама Министарства одбране, војни свештеници, односно верски службеници потчињени су командантима (начелницима или директорима) јединица или установа.

Помоћници војних свештеника, односно верских службеника потчињени су војним свештеницима, односно верским службеницима.

Члан 19.

Војни свештеници, односно верски службеници на основу канонског права и аутономног права традиционалне цркве, односно верске заједнице у погледу вршења богослужења и верских обреда, одговорни су овлашћеном великодостојнику.

Члан 20.

Припаднику Војске Србије вернику једне од традиционалних цркава, односно верских заједница, у случају да у команди јединице или установе нема војног свештеника, односно верског службеника вероисповести којој припада, на његов захтев, војни свештеник, односно верски службеник на служби у тој команди јединице или установе, обавезан је да му помогне у остваривању слободе вероисповести.

Остваривање слободе вероисповести из става 1. овог члана подразумева комуникацију припадника Војске Србије верника с војним свештеником, односно верским службеником његове вероисповести из састава друге команде јединице или установе, остваривање права на специфичну исхрану у јединици или установи и омогућавање изласка и одсуства у време верских празника утврђених законом.

Припаднику Војске Србије вернику једне од професионалних заједница или других верских организација, на његов захтев, војни свештеник, односно верски службеник на служби у тој команди јединице или установе обавезан је да му помогне у остваривању права на специфичну исхрану у јединици или установи и права на изласке и одсуства у време верских празника утврђених законом.

4. Примена начела позитивне дискриминације

Члан 21.

Ако се број припадника Војске Србије верника одређене традиционалне цркве, односно верске заједнице смањи испод броја утврђеног у члану 11. ст. 1. и 2. ове уредбе, у погледу броја војних свештеника, односно верских службеника одређене традиционалне цркве, односно верске заједнице примењује се начело позитивне дискриминације.

5. Делатности војних свештеника, односно верских службеника

Члан 22.

Делатности војних свештеника, односно верских службеника обухватају:

1) вршење богослужења и верских обреда, као и других богослужбених дужности;

2) остале верске делатности:

(1) учешће у планирању богослужбених и осталих верских делатности, анализи и извештавању;

(2) саветовање команданта (начелника или директора) јединице или установе о верским питањима;

(3) организација:

– предавања и беседа о духовно-моралним темама;

– поклоничких путовања;

(4) опремање богослужбених простора покретним стварима, богослужбеним предметима и литературом;

(5) надгледање рада војних свештеника, односно верских службеника и помоћника војних свештеника, односно верских службеника своје традиционалне цркве, односно верске заједнице у потчињеним командама;

(6) ангажовање у припремама за извршење сложених задатака, као и у предузимању мера на превенцији ванредних догађаја, неприлагођеног понашања и негативних појава (суицид, злоупотреба психоактивних супстанци, секте, крађе и сл.);

(7) сарадња:

– са органима за морал и психолозима команде јединице или установе у реализацији морално-психолошких припрема;

– са осталим органима команде јединице или установе у организовању верских обреда поводом прослава државних, војних и верских празника и обележавања годишњица значајних догађаја из периода ослободилачких ратова Србије;

– с војним свештеницима, односно верским службеницима истог нивоа;

– с локалним свештеницима, односно верским службеницима;

(8) пастирско-саветодавни рад;

(9) оснивање црквеног хора.

Војни свештеници, односно верски службеници богослужења и верске обреде, као и друге богослужбене дужности и остале верске делатности, по правилу, врше у саставима из члана 16. ове уредбе.

Војни свештеници, односно верски службеници могу вршити богослужење и верске обреде, као и друге богослужбене дужности и остале верске делатности и ван састава из члана 16. ове уредбе, уз одобрење министра одбране, односно лица које он овласти.

Помоћници војних свештеника, односно верских службеника помажу војним свештеницима, односно верским службеницима у вршењу богослужења и верских обреда као и других богослужбених дужности и осталих верских делатности из става 1. овог члана.

Министар одбране ближе уређује услове за вршење богослужења и верских обреда као и других богослужбених дужности и осталих верских делатности верске службе војних

свештеника, односно верских службеника и помоћника војних свештеника, односно верских службеника.

6. Планирање делатности верске службе

Члан 23.

Планирање делатности верске службе врши се кроз јединствена планска документа Генералштаба Војске Србије и команди јединица или установа из члана 16. ове уредбе, под условом да је њихова реализација у сагласности с реализацијом основних задатака, потребама, обавезама и материјалним и финансијским могућностима команди јединица или установа.

7. Вршење делатности верске службе

Члан 24.

Делатности верске службе у Војсци Србије врши се у складу са аутономним прописима традиционалних цркава и верских заједница и планским документима команди јединица или установа Војске Србије, на територији Републике Србије и у мултинационалним операцијама.

8. Богослужбени простор

Члан 25.

Богослужбени простор одређује командант касарне, војног објекта и другог места на којима се извршавају задаци или командант који је претпостављен свим јединицама или установама, на предлог војног свештеника, односно верског службеника.

Богослужбени простор је неповредив.

Намена богослужбеног простора може се променити уз прибављање мишљења војног свештеника, односно верског службеника и овлашћеног великодостојника.

Члан 26.

Министарство одбране одржава богослужбене просторе и опрема их покретним стварима опште намене.

Традиционалне цркве и верске заједнице, преко војних свештеника, односно верских службеника, обезбеђују из својих средстава, уређивање унутрашњости богослужбених простора и опремају их богослужбеним предметима и литературом.

Начин уређења и опремања богослужбених простора одређују војни свештеници, односно верски службеници, у складу са аутономним прописима својих традиционалних цркава, односно верских заједница.

Члан 27.

Војни свештеници, односно верски службеници могу вршити богослужења и верске обреде и ван богослужбеног простора, уз одобрење претпостављеног старешине и уз сагласност овлашћеног великодостојника.

9. Учесће у међународним активностима

Члан 28.

Ради вршења делатности из члана 22. ове уредбе и остваривања слободе вероисповести припадника Војске Србије ангажованих у мултинационалним операцијама, војни свештеници, односно верски службеници и помоћници војних свештеника, односно верских службеника учествују у тим операцијама у саставу јединица ранга вода и вишег.

Ради остваривања слободе вероисповести припадника Војске Србије и чланова њихових породица у изасланствима одбране Републике Србије, на школовању или по било којем основу на служби у иностранству, као и припадника Војске Србије ангажованих у мултинационалним операцијама појединачно и у саставу јединица нижих од ранга вода, војни свештеници, односно верски службеници посредством овлашћеног великодостојника користе помоћ своје традиционалне цркве, односно верске заједнице у иностранству или других сродних традиционалних цркава, односно верских заједница.

Војни свештеници, односно верски службеници учествују у активностима међународне војне сарадње, сагласно усвојеним плановима међународне војне сарадње.

Војни свештеници, односно верски службеници учествују у активностима међународне сарадње са искључиво верским елементом, уз претходно прибављено мишљење овлашћеног великодостојника.

IV. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 29.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 број 110-2172/2011

У Београду, 24. марта 2011. године

Влада
Први потпредседник Владе –
заменик председника Владе,
Ивица Дачић, с.р.